

Biologiske undersøkelser langs J.R. Wilhelmsens vei samt omegn, Asker kommune

Kim Abel

Ekstrakt

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Asker kommune, Prosjekt og utbygging foretatt biologiske undersøkelser langs J.R. Wilhelmsensvei i Asker kommune, samt omegn i forbindelse med rehabilitering av vann- og avløpsledning.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet.

Fra før av var det registrert tre ulike naturtyper innenfor tiltaksområdet.

Feltbefaringene har resultert i to nye naturtypelokaliteter.

Det er registrert 3 ulike rødlistearter i naturtypene, pluss flere rødlistede fugl i Einedammen. Fremmede arter forekommer rikelig i deler av reguleringsområdet.

Nøkkelord

Akershus
Asker
Naturtypekartlegging
Naturtyper
Rødlistearter
Fremmede arter
Biologisk mangfold

Omslag

Forsidebilder
Øvre (Stjernetistel, NT)
Midtre (Styvede asketrær fra Stokkagata)
Nedre (Russekål fra Langenga)
Alle foto: Kim Abel

Layout (omslag)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-543-3

BioFokus-rapport 2016-14

Tittel

Biologiske undersøkelser langs J.R. Wilhelmsens vei samt omegn, Asker kommune

Forfatter

Kim Abel

Dato

16.11.2016

Antall sider

24 sider + vedlegg

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

Asker kommune, Prosjekt og utbygging

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Dokumentet refereres som: Abel, K. 2016. Biologiske undersøkelser langs J.R. Wilhelmsens vei samt omegn, Asker kommune. BioFokus-rapport 2016-14. ISBN 978-82-8209-543-3. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 99 55 02 57

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Sammendrag

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Asker kommune, Prosjekt og utbygging foretatt biologiske undersøkelser langs J.R. Wilhelmsensvei i Asker kommune, samt omegn i forbindelse med rehabilitering av vann- og avløpsledning.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet.

Gjennom denne kartleggingen ble det registrert to nye naturtyper (Krillås og Langenga), samt at to tidligere registrerte naturtyper har fått endret avgrensning (Tangen sør og Leangveien). I tillegg er det en naturtype hvor det ikke ble foretatt noen justeringer (Einedammen). Totalt er det da registrert fem ulike naturtyper innenfor tiltaksområdet. De planlagte tiltakene berører kun mindre områder i de registreerte naturtypene.

Det ble kun registert en rødlistet art gjennom feltarbeidet i 2016 og det er stjernetistel (NT, nær truet) i lokaliet Leangveien. I tillegg forekommer det tidligere registreringer av korsandemat (NT, nær truet) fra Einedammen, samt et funn med usikker stedsangivelse av gullkantvokssopp (EN, sterkt truet) fra Tangen sør. Skoglokalitetene har imidlertid et godt potensial for krevende arter innen markboende sopp. Dette er en gruppe med mange rødlistearter hvorav flere har viktige leveområder i Indre Oslofjord.

Fremmede arter er hyppig forekommende i tiltaksområdet og flere steder opptrer de i store tettheter. Ved innrep i tiltaksområdet må en derfor ta nødvendige forhåndsregler for å hindre ytterligere spredning av disse artene.

Oslo, 16. november 2016

Kim Abel

Gamle og styvede askekaller i liten stikkveg fra Bleikeråsen (lokalitet 465).

1 Innholdsfortegnelse

1	INNHALDSFORTEGNELSE.....	4
2	INNLEDNING/OPPDRAK	5
3	GENERELL METODEDEL.....	6
3.1	FELTMETODIKK	6
3.2	ANNEN TILGJENGELIG DATA	6
3.3	KRITERIER FOR UTVELGELSE AV VIKTIGE NATURTYPER.....	6
3.4	VERDISSETTING	6
3.5	NATURMANGFOLDLOVEN	7
4	UNDERSØKELSESONMRÅDET	9
4.1	BESKRIVELSE AV UNDERSØKELSESONMRÅDET	9
4.2	TIDLIGERE REGISTRERINGER	10
4.2.1	<i>Naturtyper</i>	<i>10</i>
4.2.2	<i>Rødlistearter</i>	<i>12</i>
4.2.3	<i>Fremmede arter</i>	<i>12</i>
5	RESULTATER	13
5.1	NATURTYPER.....	13
5.2	RØDLISTEDE NATURTYPER (NATURTYPER I NORGE).....	20
5.3	RØDLISTEARTER	20
5.4	FREMMEDE ARTER	21
6	OPPSUMMERING/KONKLUSJON.....	23

2 Innledning/oppdrag

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Asker kommune, Prosjekt og utbygging foretatt biologiske undersøkelser langs J.R. Wilhelmsensvei i Asker kommune, samt omegn i forbindelse med rehabilitering av vann- og avløpsledning. Området ligger helt sentralt i Asker kommune, ca. 1,7 kilometer øst-sørøst for Asker sentrum og rett vest for Leangbukta.

Karin Ryssdalsnes og Elisabeth Kolrud har vært våre kontaktpersoner hos oppdragsgiver. Kim Abel har vært prosjektansvarlig hos BioFokus, og har stått for rapportering og feltarbeid.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet. Oppdraget har fokusert på å avdekke eventuelle biologiske verdier i form av prioriterte naturtyper, rødlistearter og svartelistearter i forkant av gravearbeidene. Konsekvenser av tiltak er ikke vurdert.

3 Generell metodedel

I felt har det vært vektlagt å registrere og avgrense områder med den hensikt å dekke inn følgende aspekter:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold etter DN-håndbok 13. Slike områder kalles prioriterte naturtyper (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- Levesteder for rødlistearter.
- Forekomster av svartelistearter.

3.1 Feltmetodikk

Feltarbeidet foregikk som en befaring gjennom områdene. Feltarbeidet ble gjennomført av Kim Abel den 08.06.2016 og 17.06.2016. Registreringstidspunktene er forholdsvis tidlig slik at det er noe begrenset hva en klarer å dokumentere av markboende og vedboende sopp, artsgrupper som er svært viktige i Asker. En viktig presisering er derfor at BioFokus kun har sett på de biologiske verdiene på registreringstidspunktet. Registreringer på andre tider av året vil medføre en viss forskjell i hva som blir fanget opp. Dette har nødvendigvis ikke så stor påvirkning på naturtypenivå, men i enkelte tilfeller vil arter kunne være utslagsgivende for om et område skal kartlegges som en naturtype eller for hvilken verdi den skal ha.

3.2 Annen tilgjengelig data

I tillegg til gjennomført feltarbeid er tilgjengelige databaser gjennom søkt for informasjon om området. Dette gjelder i første rekke Miljødirektoratet sin Naturbase (Miljødirektoratet 2016) og Artsdatabankens Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2016).

3.3 Kriterier for utvalgelse av viktige naturtyper

Følgende kriterier er viktige ved utvalgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet nasjonalt og lokalt
- Forekomst av viktige nøkkelelementer.
- (Gode) forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

3.4 Verdisetting

Verdisetting representerer en innbyrdes rangering av det biologiske mangfoldet. Denne verdien gjenspeiler en vurdering av dagens tilstand. Ut over dette er det også interessant å vurdere det framtidige potensialet for biologisk mangfold under gitte omstendigheter. Disse omstendighetene kan f.eks. være fri utvikling av gammel skog eller videre skjøtsel av slåtteeenger eller naturbeitemark; tiltak som vil opprettholde eller ytterligere forbedre betingelsene for et rikt biologisk mangfold i naturtypen.

Verdisettingen baserer seg på direkte betydning for bevaring av det biologiske mangfoldet, og ikke bruksverdier av mangfoldet til forskning, undervisning, friluftsliv, næringsinteresser o.l. Rangeringen bygger på følgende overordnede prinsipper:

- Naturtyper og arter som er sjeldne er viktigere objekter for forvaltningen enn de som er vanlige.
- Naturtyper og arter som er i tilbakegang er viktigere objekter for forvaltningen enn de som har stabile forekomster eller er i framgang.

Verdisetting av utvalgte områder følger DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og brev fra DN av 03.06.1999 om verdisseting av lokalt viktige områder, C-områder (Direktoratet for Naturforvaltning 1999). Systemet har tre verdikategorier: Svært viktig - A,

Viktig - B og Lokalt viktig - C. DN gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Forekomst av rødlista naturtyper
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

DN-håndbok 13 legger opp til et rigid system der artsfunn i visse rødlistekategorier automatisk skal gi naturtypen A- eller B-status. Rødlistekategorier for arter og naturtyper følger den siste utgaven av den norske rødlista for arter (Henriksen og Hilmo 2015) og for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011). En forklaring av rødlistekategorier er gitt i vedlegg 1. I tillegg til hovedretningslinjene i håndbok 13, bruker BioFokus erfaring og skjønn for å verdisette.

3.5 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven legger føringer for hvor hvordan naturens mangfold skal ihensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8-10 under kap. II (alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet og hver paragraf er kommentert med utgangspunkt i BioFokus sin rolle i planprosjektet.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

"Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet."

Vitenskapelig kunnskap kan være vanskelig å definere, men BioFokus baserer bl.a. sine vurderinger på den norske rødlisten for truede arter (Henriksen og Hilmo 2015), rødlisten for truede naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011), Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse (Artsdatabanken & GBIF Norge 2016) og Miljødirektoratet sin oversikt over prioriterte og utvalgte naturtyper, informasjon om vilt, samt prioriterte arter (Miljødirektoratet 2016). I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår som vi bruker aktivt i våre vurderinger.

BioFokus kartlegger artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskart sine løsninger. Vi avgrensar og verdivurderer naturtyper i henhold til DN håndbok 13 og beskrivelsessystemet NiN (Halvorsen et al. 2008).

§ 9. (føre-var-prinsippet)

"Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak."

Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde. BioFokus bruker derfor faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelsene trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper, samt når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

"En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for."

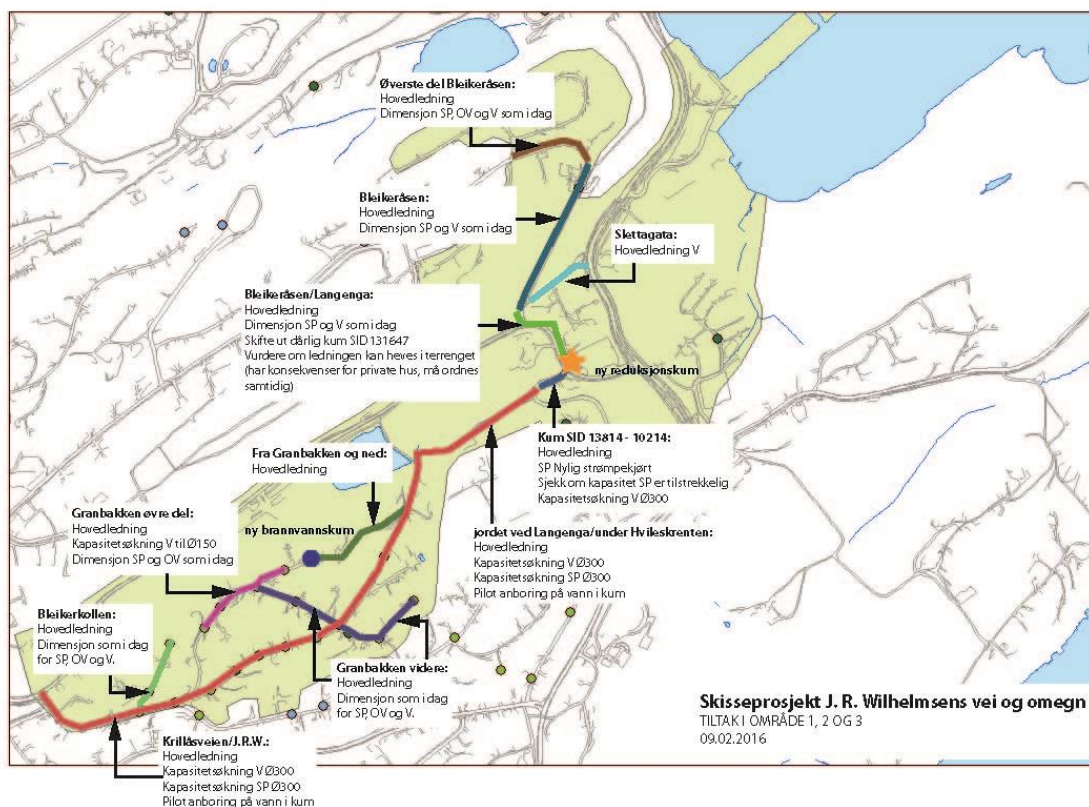
God oversikt over foreslåtte tiltak, også gjennom anleggsperioden, er en forutsetning for å vurdere samlet belastning på en god måte. Det er også viktig å kjenne til hvilke konsekvenser etterbruken får for det mangfoldet som finnes. Økosystemvurderinger er komplekse og krever god oversikt over enkeltarters økologi og samspillet mellom arter og øvrig naturmiljø.

4 Undersøkelsesområdet

4.1 Beskrivelse av undersøkelsesområdet

Undersøkelsesområdet ligger sentralt i Asker kommune, ca. 1,7 kilometer øst-sørøst for Asker sentrum og rett vest for Leangbukta. Her utgjøres undersøkelsesområdet av vegstrekken J.R. Wilhelmsens vei og Granbakken, samt østre del av Bleikeråsen og vestre del av Krillåsveien. I tillegg er det enkelte mindre forbindelseslinjer mellom disse, samt små stikkveger. I forbindelse med planlagt reduksjonskum skulle også et mindre område rett øst for Slemmestadveien, innerst i Leangbukta undersøkes.

Undersøkelsesområdet ligger på kalkrike bergarter fra kambro-silurtiden og består av skifer med tynne lag av siltstein og kalkstein (NGU 2016). Dette gir potensial for kalkrik vegetasjon, men naturlig vegetasjon er i stor grad fraværende da det meste av tiltaksområdet utgjøres av vegkanter, kunstige vegskjæringer og hager. Naturlig vegetasjon innenfor tiltaksområdet forekommer imidlertid langs Bleikeråsen hvor tiltaksområdet berører en kalkfuruskog på begge sider av vegen. I tillegg er det noen mindre partier med naturlig vegetasjon mellom J.R. Wilhelmsens vei og Langenga. Her er det også noe som trolig er en gammel åker som nå brukes som hestebeite. Øst for Slemmestadveien er det også noe naturlig vegetasjon da tiltaksområdet berører en kalkfuruskog og rik edelløvskog i dette partiet. Disse områdene beskrives nærmere i kapittel 5.1.

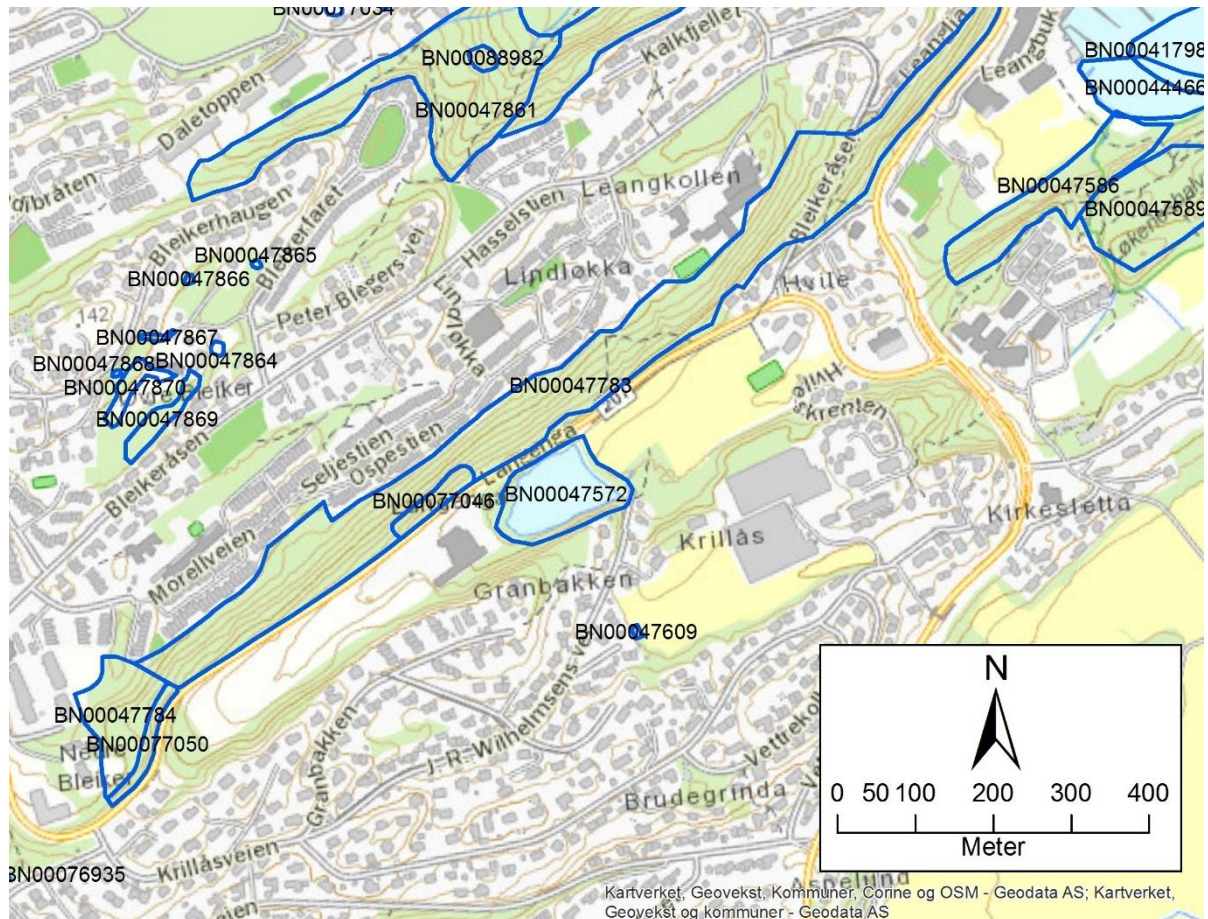

Figur 1: Kart over undersøkelsesområde. Kartet er hentet fra plandokumentet til oppdragsgiver. Fargede traseer skal undersøkes. I tillegg et mindre området rett øst for Slemmestadveien.

4.2 Tidligere registreringer

4.2.1 Naturtyper

Fra tidligere forekommer det enkelte naturtyper som berører tiltaksområdet. De lokalitetene som er berørt av tiltaksområdet er Lokalitet BN00047783, Leangveien (østre deler hvor Bleikeråsen strekker seg gjennom lokaliteten), BN00047572, Einedammen (østre deler), samt BN00047586, Tangen sør (vestre deler).

Figur 2: Oversiktskart over de tidligere registrerte naturtypene som er berørt av tiltaksområdet. Mørk blå markeringer er naturtyper.

BN00047783

Områdenavn – Leangveien

Naturtype – Kalkskog

Verdi - Svært viktig

Registreringdato - 01.01.2010

Verdibegrunnelse - Lokaliteten vurderes til A-verdi pga. rik og variert kalkskog/edellauvskog, kombinert med gammelskogskvaliteter.

Innledning - Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Terje Blindheim (BioFokus) i 2000. Avgrensningen er noe justert i 2010 av Tor Erik Brandrud etter at et felt med kalk-lindeskog ble figurert ut som en egen naturtype (lokalitet 536). Beskrivelsen er ikke vesentlig justert, bortsett fra oppdatering av felt/kapitler i henhold til ny mal. Supplerende informasjon TEBrandrud 04.04.2011

Beliggenhet - Lokaliteten utgjøres av den langsmale, sørvendte lia av kalkryggen Bleiker-Leangen.

Naturtyper - Variert sørvendt skråning med finnslag av flere naturtyper: urskog/gammelskog, rik edelløvskog, gammel edelløvskog og kalkskog. Rik treslagsblanding, men furu og gran er dominerende treslag. Floraen var artsrik og det var stedvis et stort innslag av skogbingel. ArtsmangfoldIkke nærmere undersøkt. Lys stankflathatt (VU) er registrert her. Lokaliteten vurderes å ha et visst potensial for rødlistede sopparter knyttet til kalkfuruskog og kalktørrenger. Huser trolig >5 rødlistede sopparter. Kan også huse sjeldne/rødlistede insektsarter.

Påvirkning - Skogen er ikke spesielt gammel.

Fremmede arter - Oppdatering av Anders Thylén etter feltbesøk i 2010 i forbindelse med kartlegging av fremmede arter: Kanadagullris forekommer ved inngangen til området i vest. To små busker av rynkerose.

Skjøtsel - Det blir fjernet/sagd ned en del døde trær i øvre deler av biotopen som grenser til bebyggelse. Omfanget som dette har er med på å tilføre biotopen en del død ved, noe som er gunstig, omfanget av hugst bør ikke økes. Trær som felles skal forbli i biotopen. Grantrær helt nederst i biotopen - langs veien - bør felles, både av hensyn til sikkerhet, men også av hensynet til biomangfoldet i omkringliggende, rik edellauvskog som her blir negativt påvirket av oppslag av gran.

BN00047572

Områdenavn – Einedammen

Naturtype – Dam

Verdi - Svært viktig

Registreringdato - 01.01.1998

Generelt - Områdebeskrivelse innlagt av KAB den 25.10.2000: Dam med liten salamander. Velegnet pedagogisk lokalitet. (Strand 1998).

BN00047586

Områdenavn - Tangen Sør

Naturtype - Rik sump- og kildeskog

Verdi - Lokalt viktig

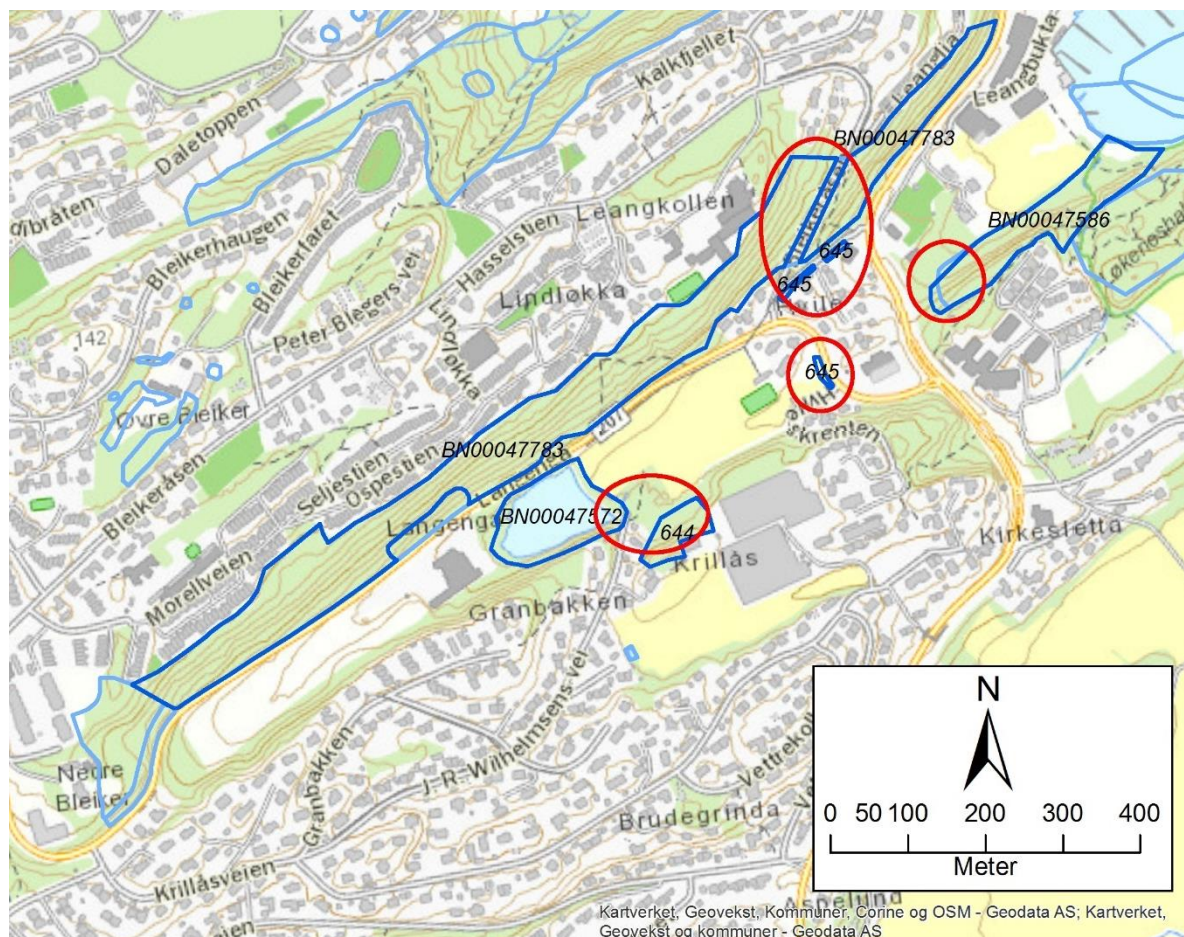
Registreringdato - 01.01.1999

Generelt - Områdebeskrivelse innlagt av Kim Abel (Biofokus) den 21.11.2000. En velutviklet, sumppreget lauvskog (blant annet med svartor) gir skygge til en bratt bergvegg hvor det er utviklet usedvanlig frodige mosematter dominert av silkemose og vriemose. Det er ikke foretatt nærmere studier av mosefloraen, men det er her et stort potensiale for mange sjeldne mosearter. (Stabbetorp, Svalastog & Erikstad 2000). Gjenstår: Undersøkelser av mosefloraen.

5 Resultater

5.1 Naturtyper

I tillegg til de tidligere registrerte naturtypene ble det registrert to nye naturtyper i undersøkelsesområdet. I tillegg er det foretatt mindre justeringer i avgrensning på Leangveien og Tangen sør, samt at naturtypebeskrivelsen er oppdatert for Tangen sør. Kun de naturtypene som er revidert i tekst eller er helt nye følger nedenfor. De andre er listet opp i kapittel 4.2.

Figur 4: Oversiktskart over tidligere registrerte naturtyper (lys blå markering), nye naturtyper pluss justerte avgrensninger av tidligere registrerte naturtyper (mørk blå markering), samt de delene av naturtypene som berører tiltaksområdet (rød markering).

LOKALITET BN00047586, Tangen sør

Naturtype: Rik sumpskog (30%), utforming varmekjær kildelauvskog, samt kalkbarskog (70%), utforming urterik kalkfuruskog.

Verdi: Lokalt viktig, C

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig beskrevet i en rapport om naturverdiene på Løkeneshalvøya fra 2000 og lagt inn i Naturbase av BioFokus ved Kim Abel i 2000. Lokaliteten er sist oppsøkt av Kim Abel i 2016 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i forkant av rehabilitering av vann- og avløpsledning i området. Lokaliteten er i 2016 kun befart i de vestre deler og lokalitetsbeskrivelsen er kun supplert med info fra denne delen pluss at avgrensningen er utvidet litt mot vest.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innerst i Leangbukta i en nord-nordvestvendt skråning, samt et slakt nordøstvendt hellende parti i nedkant av skråningen. På det slakere partiet er det sumpskog og i den bratte skråningen er det grunnlendt og tørr kalkskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: En velutviklet, sumppreget lauvskog (blant annet med svartor) gir skygge til en bratt bergvegg hvor det er utviklet usedvanlig frodige mosematter dominert av silkemose og vriemose. I skråningen er det kalkfuruskog med utformingen urterik kalkfuruskog. Det er ikke foretatt nærmere studier av mosefloraen, men det er her et stort potensiale for mange sjeldne mosearter. Supplerende info fra 2016 i de vestre deler: Den bratte skråningen er til dels svært grunnlendt og med mye berg i dagen. Mosematter dominerer mye av bunnsjiktet. I feltsjiktet er det veldig mye skogbingel og med innslag av liljekonvall, blåveis, teiebær, hvitveis, nakkebær, leddved, hengeaks, bergmynte og markjordbær. Tresjiktet er dominert av furu, men med et betydelig innslag av edelløvtrær som ask og hassel. Naturtypen urterik kalkfuruskog er rødlistet under lågurt-lyngfurukalkskog (NT, nær truet).

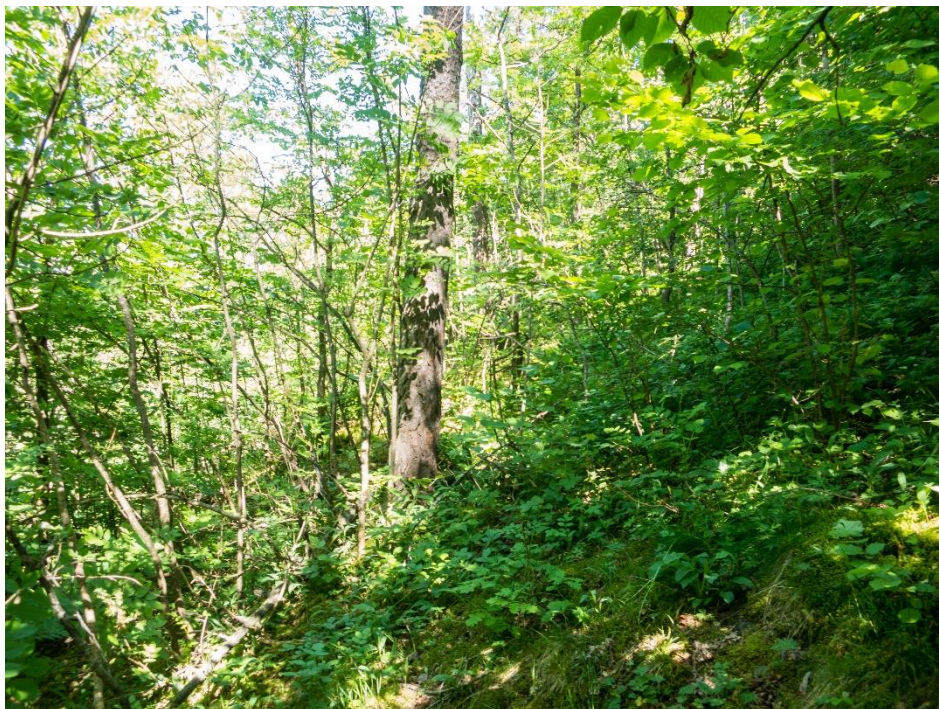
Artsmangfold: Av rødlistearter foreligger det ett eldre funn fra 1982 av gullrandvokssopp (EN, sterkt truet), men unøyaktigheten på funnkoordinatene, samt beskrivelse av funnstedet gjør at det er sannsynlig at dette funnet er plassert lenger øst på Løkenes. Ellers ingen spesielle arter registrert i lokaliteten. Mosefloraen bør undersøkes da det er potensial for krevende arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Supplerende info fra 2016 i vestre del. Furua utgjør det herskende treslaget og oppnår dimensjoner opp i 50 cm i diameter. Edelløvet er stort sett ungt og bærer preg av å være under gjengroing etter tidligere åpen skog. Død ved er nesten fraværende i vestre del.

Fremmede arter: Fra artskart foreligger det funn av hagepastinakk, marsfiol, mongolspringfrø, pepperrot, sypressvortemelk og villgulrot i lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: For å utvikle verdiene knyttet til død ved og gamle trær anbefales fri utvikling.

Verdivurdering: Lokaliteten er tidligere vurdert til å være lokalt viktig (C-verdi). Undersøkelsene i 2016 baserer seg kun på en kontroll i den vestre delen og det gir ikke nok grunnlag nok til å gjøre noen nye verdivurderinger. Verdien opprettholdes derfor i påvente av grundigere undersøkelser.

Figur 5: Vestre del med noen eldre trær og mye ungskog.

Figur 6: Vestre del med en del åpent berg i dagen med tette mosedekker rundt.

LOKALITET 645, Langenga

Naturtype: Store gamle trær, utforming ask

Verdi: Lokalt viktig, C

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel i 2016 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i forkant av rehabilitering av vann- og avløpsledning i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sentralt i Asker, innerst i Leangbukta ca. 1,9 kilometer øst-sørøst for Asker sentrum. Her er det en gammel allé med styvede asketrær langs veiene Slettagata og nedre del av Langenga. Trærne står rett i vegkanten og grenser til hager på utsiden.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av store gamle trær, utforming ask. En av de er alm. Trærne er variable i dimensjonene og med de groveste eksemplarene langs Slettagata. Her ligger dimensjonene på trærne mest rundt 60-70 cm. i brysthøydiamter, men enkelte yngre eksemplarer som er styvet finnes også. Ca 14 trær er registrert i denne sonen. Videre sørover langs Langenga er det ytterligere 9 trær, men dimensjonene hovedsakelig mindre, samt at trærne er styvet i forholdsvis lav høyde.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Alle trærne er jevnlig vedlikeholdt med tanke på styving. Flere av de er imidlertid i dårlig hold grunnet skader på både røtter og stammer. Nærheten til veg som brøytes gjør de utsatt for skader. Flere av trærne er hule og enkelte av de øverste trærne i Slettagata står skyggefullt til på grunn av busker rundt.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Skjøtsel og hensyn: Styvingen bør opprettholdes. Tradisjonelt styves slike trær hvert 5-7 år, men trolig styves trærne i denne lokaliteten hvert år. Med fordel kan nok styvingen gjøres litt sjeldnere. Alle busker og trær som vokser opp langs stammen til de styvede trærne bør fjernes. God soltilgang på stammen er fordelaktig. Døde trær bør få lov til å stå slik at de tilbyr levesteder for arter som er avhengig av død ved.

Verdivurdering: I henhold til forslaget til faktaark for naturtypen store gamle trær scorer lokaliteten lavt på størrelse, middels på sprekkebark, vedmold, samt lavt til middels på avstand til nabolokaliteter med samme treslag. Totalt tilsvarer dette verdien lokalt viktig (C-verdi).

Figur 7: Styvede asketrær langs Slettagata.

Figur 8: Styvede asketrær langs Langenga.

Lokalitet 644, Krillås

Naturtype: Kalkbarskog, utforming tørr kalkgranskog

Verdi: Viktig, B

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel i 2016 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i forkant av rehabilitering av vann- og avløpsledning i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sentralt i Asker, innerst i Leangbukta ca. 1,9 kilometer øst-sørøst for Asker sentrum. I skråningen nord for Krillås ligger den et lite parti med eldre granskog på kalkrik berggrunn. Lokaliteten grenser mot bebyggelse i sør, vest og øst, mens den grenser mot ungskog og innmark mot nord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av kalkbarskog med utformingen tørr kalkgranskog. Naturtypen er rødlistet under lågurt-grankalkskog (VU, sårbar). Gran er edominerende treslag, men ellers et variert innslag av furu, bjørk, ask, rogn, hassel og lønn. Vegetasjonen er forholdsvis rik, men med mye bar jord. I skråningen er det en del løs skifer. Arter registrerte er bl.a. kratthumbleblom, blåveis, tysbast, leddved, vaniljerot, svartburkne, hvitveis, ormetelg, gjøksyre, gullris, skogfiol, skogsalat, markjordbær, enghumbleblom og fugletelg.

Artsmangfold: Ingen spesielt interessante arter ble registrert, men potensialet for sjeldne og uvanlig arter av markboende sopp vurderes som bra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke spesielt gammel, men har så vidt begynt på forfallsfasen. Dimensjonene på grana ligger mellom 30-50 cm i brysthøydiameter og det er et par ferske læger i lokaliteten. Et gammelt gjerde strekker seg gjennom lokaliteten. I overkant av skrenten opp mot Krillås er det gjennomført noe utsiktshogst.

Fremmede arter: Det er registrert løkurt i kantene av lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: For å utvikle verdiene knyttet til død ved og gamle trær anbefales fri utvikling.

Verdivurdering: I henhold til forlaget til faktaark for kalkbarskog scorer lokaliteten middels på størrelse og påvirkning, lavt til middels på artsamangfold og habitatkvalitet. Totalt tilsvarer dette verdien viktig (B-verdi).

Figur 9: Den bratte skråningen mot sør.

Figur 10: Sentrale deler av lokaliteten sett mot nord.

5.2 Rødlistede naturtyper (Naturtyper i Norge)

Det ble funnet flere naturtyper (Naturtyper i Norge) som er rødlistede i henhold til Artsdatabankens oversikt over rødlistede naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011). I lokalitet Krillås ligger hele naturtypen inn under den rødlistede naturtypen lågurt-grankalkskog (VU, sårbar). I Tangen sør tilhører partiene i skråningen den rødlistede naturtypen lågurt-lyngfurukalkskog (NT, nær truet). Det samme gjelder arealet langs Bleikeråsen som kommer i konflikt med naturtypen Leangveien.

5.3 Rødlistearter

Gjennom denne undersøkelsen ble det kun registrert ett nytt rødlistefunn og det var stjernetistel (NT, nær truet) som ble funnet i lokalitet Leangveien. Der var det et lite og lysåpent felt hvor det sto 15-20 eksemplarer av planten. Ved en eventuell utvidelse av vegen vil trolig deler av dette står i fare for å forsvinne. Som tidligere nevnt forekommer det også et annet rødlistefunn av korsandemat (NT, nær truet) fra Einedammen, samt ett usikkert funn av gullkantvokssopp (EN, sterkt truet) fra Tangen sør. Dette i tillegg til flere registreringer av fugl.

Alle skoglokalitetene har et godt potensial for rødlistede og uvanlige avter av markboende sopp. En gruppe som ikke er undersøkt nærmere i denne omgang.

Figur 11: Stjernetistel fra lokalitet Leangveien.

5.4 Fremmede arter

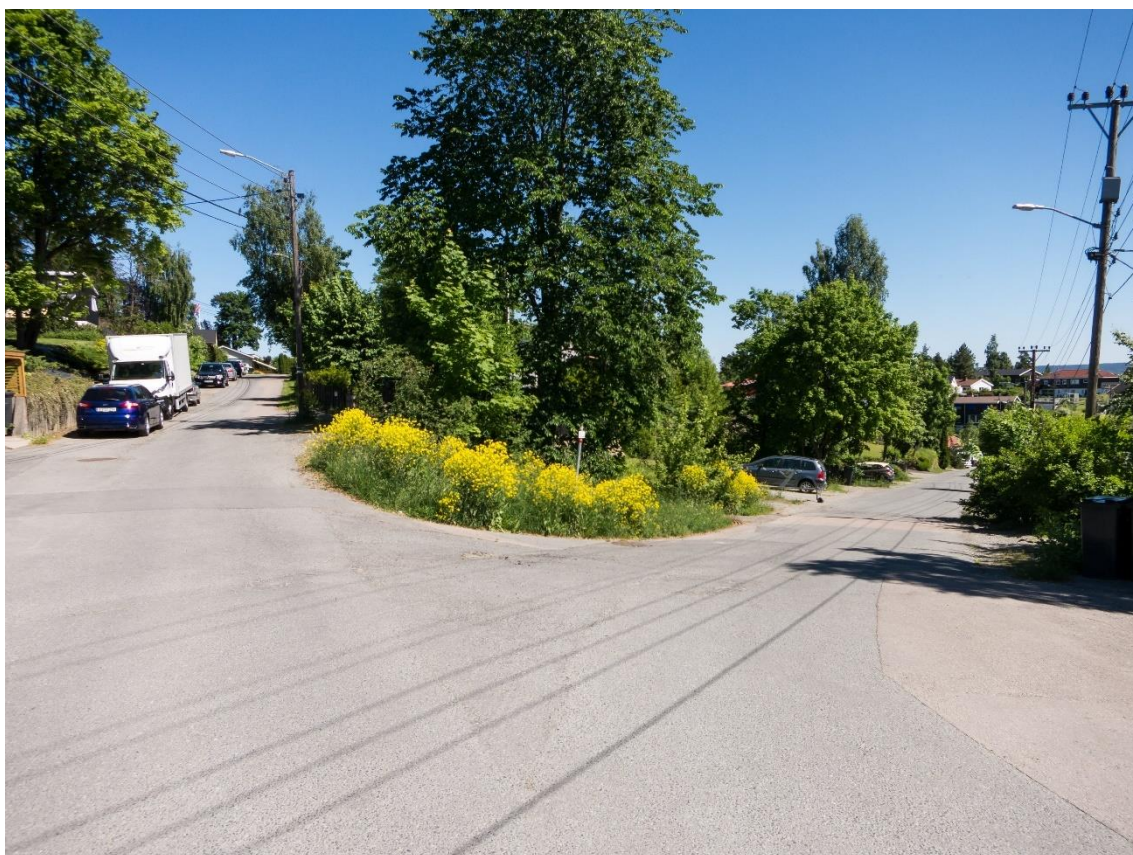
Det er ikke prioritert å lage en fullstendig oversikt over fremmede arter i tiltaksområdet. I og med at tiltaksområdet i stor grad ligger langs veger og hager vil det være et stort innslag av fremmede arter. Det viser både Artskart, samt egne undersøkelser. Alle registreringene som ble gjort gjennom dette prosjektet er lagt inn i Artskart, men kartet må kun brukes som en bekreftelse på at fremmede arter og svartelistearter finnes i tiltaksområdet. Flere av artene har store forekomster som ikke er synliggjort i kartet, samt at flere forekomster ikke er fanget opp. Derfor vil ikke fravær av forekomst i kartet være det samme som at det ikke er fremmede arter der. For en oversikt over funnene av fremmede arter henvises det til Figur 3, hvor også funnene fra 2016 er med.

Figur 12: Bl.a. valurt utenfor Granbakken 9.

Figur 13: Filtarve i vegskråning nedenfor Bleikeråsen 3-5.

Figur 14: Russekål i vegkrysset J.R. Wilhelmsens vei – Granbakken – Krillåsveien.

6 Oppsummering/konklusjon

Gjennom denne kartleggingen ble det registrert to nye naturtyper (Krillås og Langenga), samt at to tidligere registrerte naturtyper har fått endret avgrensning (Tangen sør og Leangveien). I tillegg er det en naturtype hvor det ikke ble foretatt noen justeringer (Einedammen). Totalt er det da registrert fem ulike naturtyper innenfor tiltaksområdet. De delene som er i potensiell konflikt med de planlagte tiltakene er markert med rødt i Figur 4. Hvor store konsekvenser de planlagte tiltakene får på de ulike områdene er ikke vurdert nærmere i denne omgang.

De prioriterte naturtypene har også innslag av rødlistede naturtyper og det er lokalitet Leangveien, Tangen sør og Krillås.

Det ble kun registrert en rødlistet art gjennom feltarbeidet i 2016 og det er stjernetistel (NT, nær truet) i lokalitet Leangveien. I tillegg forekommer det tidligere registreringer av korsandemat (NT, nær truet) fra Einedammen, samt et funn med usikker stedsangivelse av gullkantvokssopp (EN, sterkt truet) fra Tangen sør. I tillegg er det flere funn av rødlistede fugler fra Einedammen. Skoglokalitetene har imidlertid et godt potensial for krevende arter innen markboende sopp. Dette er en gruppe med mange rødlistearter hvorav flere har viktige leveområder i Indre Oslofjord.

Fremmede arter er hyppig forekommende i tiltaksområdet og flere steder opptrer de i store tettheter. Ved innrep i tiltaksområdet må en derfor ta nødvendige forhåndsregler for å hindre ytterligere spredning av disse artene.

Det er i utgangspunktet påvist fire delområder hvor det er potensial for at de planlagte tiltakene kommer i konflikt med kjente og viktige naturverdier.

Langs Bleikeråsen er det planlagt å utvide skjæringen mot vest. Foreløpige planer antyder at det må pigges/sprenges ca 1,5 meter inn i vegskjæringen. Det vil si at det må gjøres et betydelig inngrep i naturtypen Leangveien som er verdisatt som svært viktig (A-verdi) og har store verdier knyttet til biologisk mangfold. I denne sonen strekker kalkskogen seg helt ned til toppen av vegskjæringen. En bedre løsning for naturtypen er å heller utvide på østsiden av vegen. Her er det en forholdsvis bred vegskulder som i dag består av en gammel fylling uten noen spesielle naturverdier. En utvidelse av denne vegskulderen er trolig også mulig uten av det i vesentlig grad skal gå ut over naturtypen som starter lenger ned i skråningen.

Et annet område som også i stor grad blir påvirket av de planlagte tiltakene er de styvede askene langs Stokkagata og Langenga. Foreløpige planer tilsier at den nye vann- og avløpsledningen kan legges under vegbanen. En graving i vegbanen vil trolig bare i begrenset grad berøre rotsystemet til askene, men dette er det ikke mulig å svare tilstrekkelig på uten at en foretar testgravinger. Trolig er røttene til askene forholdsvis dype, samt at de strekker seg mest ut i terrenget på siden av vegen.

Østsiden av Slemmestadveien vil det trolig ikke være noen store utfordringer da tiltakene trolig ikke berører naturtypen direkte. Det samme gjelder områdene ved naturtypene Krillås og Einedammen.

Litteratur

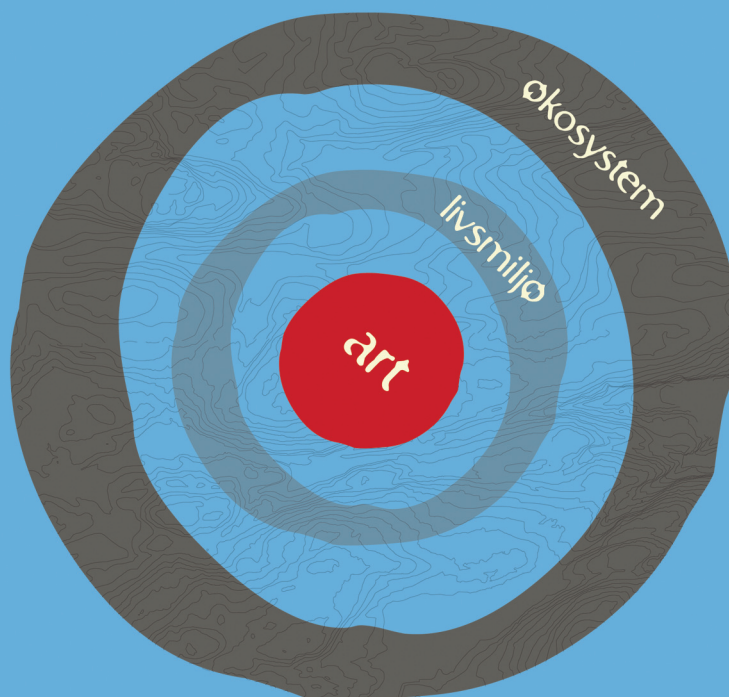
- Artsdatabanken & GBIF Norge. 2016. Artskart. Internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1999. Kommunenes kartlegging av biologisk mangfold. Forekomster av lokal verdi - hvordan registrere? Page 3.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13. <http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>
- Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H. H., et al. 2008. Naturtyper i Norge - et nytt redskap for å beskrive variasjonen i naturen. 1, s.1-17. <http://www.artsdatabanken.no/ThemeArticle.aspx?m=52&amid=3903>
- Henriksen, S. og Hilmo, O., editors. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. ISBN: 978-82-92838-41-9. Artsdatabanken, Norge.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. s.1-112.
- Miljødirektoratet. 2016. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- NGU. 2016. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. <http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/>

Vedlegg 1 – Rødlistekategorier arter

Rødlistekategorier		
EX	Utdødd	En art er utdødd når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.
EW	Utdødd i vill tilstand	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehager, botaniske hager og lignende.
RE	Regionalt utdødd	En art er regionalt utdødd når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.
CR	Kritisk truet	En art er kritisk truet når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing.
EN	Sterkt truet	En art er sterkt truet når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing.
VU	Sårbar	En art er sårbar når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.
NT	Nær truet	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.
LC	Livskraftig	En art tilhører kategorien livskraftig når den ikke oppfyller noen av kriteriene for kategoriene CR, EN, VU eller NT, og ikke er satt til kategoriene DD, NA eller NE.
NE	Ikke vurdert	En art tilhører kategorien ikke vurdert når det ikke er gjort noen vurdering for arten. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, svært dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet	En art tilhører kategorien ikke egnet når den ikke skal bedømmes på nasjonalt nivå. Dette gjelder her i hovedsak fremmede arter (arter kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800) eller er tilfeldige gjester.

Vedlegg 2 – Rødlistekategorier naturtyper i Norge

Rødlistekategorier		
EX	Forsvunnet globalt	En naturtype er forsvunnet globalt når det er svært liten tvil om at naturtypen er globalt forsvunnet.
RE	Forsvunnet	Forsvunnet (RE). Naturtyper som ikke lenger finnes i Norge. Marktypen eksisterer ikke lenger regionalt og vil ikke kunne gjenoppstå naturlig og/eller nøkkelartene i naturtypen er regionalt utdødd og sannsynlighet for reetablering er liten.
CR	Kritisk truet	En naturtype er kritisk truet (CR) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1,2 eller 4 for kritisk truet er oppfylt. Risikoen for at naturtype forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er ekstremt høy.
EN	Sterkt truet	En naturtype er sterkt truet (EN) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for sterkt truet er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er svært høy.
VU	Sårbar	En naturtype er sårbar (VU) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for sårbar er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er høy.
NT	Nær truet	En naturtype er nær truet (NT) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for nær truet er oppfylt. Naturtypen tilfredsstiller ingen av kriteriene 1-4 for CR, EN eller VU, men er nær ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.
LC	Livskraftig	En art tilhører kategorien livskraftig når den ikke oppfyller noen av kriteriene for kategoriene CR, EN, VU eller NT, og ikke er satt til kategoriene DD, NA eller NE.
NE	Ikke vurdert	En art tilhører kategorien ikke vurdert når det ikke er gjort noen vurdering for arten. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, svært dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet	En art tilhører kategorien ikke egnet når den ikke skal bedømmes på nasjonalt nivå. Dette gjelder her i hovedsak fremmede arter (arter kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800) eller er tilfeldige gjester.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8209-543-3

BioFokus-rapport 2016-14